

T 44

Metamorfosi X, 446-518

La colpa e il supplizio

Metro:
esametro

- Tempus erat, quo cuncta silent, interque Triones
flexerat obliquo plaustrum temone Bootes:
ad facinus venit illa suum; fugit aurea caelo
Luna, tegunt nigrae latitantia sidera nubes;
450 nox caret igne suo; primus tegis, Icare, vultus,
Erigoneque pio sacrata parentis amore.
Ter pedis offensi signo est revocata, ter omen
funereus bubo letali carmine fecit:
it tamen, et tenebrae minuunt noxque atra pudorem;
455 nutricisque manum laeva tenet, altera motu
caecum iter explorat. Thalami iam limina tangit,
iamque fores aperit, iam ducitur intus: at illi
poplite succiduo genua intremuere, fugitque
et color et sanguis, animusque relinquit euntem.
460 Quoque suo propior sceleri est, magis horret, et ausi
paenitet, et vellet non cognita posse reverti.
Cunctantem longaeva manu deducit et alto
admotam lecto cum traderet: "Accipe" dixit,
"ista tua est, Cinyra" devotaque corpora iunxit.
465 Accipit obsceno genitor sua viscera lecto
virgineosque metus levat hortaturque timentem.
Forsitan aetatis quoque nomine "filia" dixit,
dixit et illa "pater", sceleri ne nomina desint.
Plena patris thalamis excedit et in pia diro
470 semina fert utero conceptaque crimina portat.
Postera nox facinus geminat, nec finis in illa est,
cum tandem Cinyras, avidus cognoscere amantem
post tot concubitus, inlato lumine vidit
et scelus et natam verbisque dolore retentis
475 pendenti nitidum vagina deripit ensem;
Myrrha fugit: tenebrisque et caecae munere noctis
intercepta neci est latosque vagata per agros
palmiferos Arabas Panchaeaque rura relinquit
perque novem erravit redeuntis cornua lunae,
480 cum tandem terra requievit fessa Sabaea;
vixque uteri portabat onus. Tum nescia voti
atque inter mortisque metus et taedia vitae
est tales complexa preces: "O siqua patetis
numina confessis, merui nec triste recuso
485 supplicium, sed ne violem vivosque superstes
mortuaque extinctos, ambobus pellite regnis
mutataeque mihi vitamque necemque negate!".

- Numen confessis aliquod patet: ultima certe
vota suos habuere deos. Nam crura loquentis
- 490 terra supervenit, ruptosque obliqua per ungues
porrigitur radix, longi firmamina trunci,
ossaque robur agunt, mediaque manente medulla
sanguis it in sucos, in magnos bracchia ramos,
in parvos digiti, duratur cortice pellis.
- 495 Iamque gravem crescens uterum perstrinxerat arbor
pectoraque obruerat collumque operire parabat:
non tulit illa moram venientique obvia ligno
subsedit mersitque suos in cortice vultus.
Quae quamquam amisit veteres cum corpore sensus,
- 500 flet tamen, et tepidae manant ex arbore guttae.
Est honor et lacrimis, stillataque cortice murra
nomen erile tenet nulloque tacebitur aevo.
At male conceptus sub robore creverat infans
quaerebatque viam, qua se genetrice relicta
- 505 exsereret; media gravidus tumet arbore venter.
Tendit onus matrem; neque habent sua verba dolores,
nec Lucina potest parientis voce vocari.
Nitenti tamen est similis curvataque crebros
dat gemitus arbor lacrimisque cadentibus umet.
- 510 Constitit ad ramos mitis Lucina dolentes
admovitque manus et verba puerpera dixit:
arbor agit rimas et fissa cortice vivum
reddit onus, vagitque puer; quem mollibus herbis
naides inpositum lacrimis unxere parentis.
- 515 Laudaret faciem Livor quoque; qualia namque
corpora nudorum tabula pinguntur Amorum,
talis erat, sed, ne faciat discrimina cultus,
aut huic adde leves, aut illis deme pharetras.